

PRESSITEADE nr 81/26

Luxembourg, 4. juuni 2026

Kohtujuristi ettepanek kohtuasjas C-553/24 | Assemblée nationale vs. parlament ja nõukogu

Kohtujurist **Čapeta**: Prantsuse Rahvuskogu poolt ELi varjupaiga- ja rändehalduse määruse peale esitatud hagi, mis põhineb subsidiaarsuse põhimõtte rikkumisel, tuleks jätta rahuldamata

Euroopa Liidu leping (ELL) ja Euroopa Liidu toimimise leping (ELTL) sisaldavad õiguslikult siduvaid protokolle, mis täpsustavad nende lepingute rakendamist. Protokoll nr 2 subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta¹ tagab, et ELi institutsioonid järgivad neid ELL artiklis 5 sätestatud põhimõtteid. *Subsidiaarsuse põhimõtte* nõuab, et liit tegutseks ainult juhul, kui liikmesriigid üksi ei suuda eesmärgi piisavalt saavutada. Protokoll nr 2 artikliga 8 antakse Euroopa Liidu Kohtule pädevus vaadata läbi ja vajaduse korral tühistada liidu õigusaktid, mis väidetavalt rikuvad subsidiaarsuse põhimõtet. Selliste kohtuasjade algatamiseks võivad liikmesriigid esitada hagsid või nendest teatada oma õiguskorra kohaselt riigi parlamendi või selle koja nimel. Käesolev kohtuasi on pärast protokoll nr 2 lisamist Lissaboni lepingule esimene kord, kui liikmesriigi parlament kasutab selle artiklit 8.

Prantsuse Vabariigi Rahvuskogu (üks Prantsuse parlamendi koda)² liikmete vähemus palus protokoll nr 2 artikli 8 alusel tühistada ELi varjupaiga- ja rändehalduse määrus³ tervikuna või teise võimalusena selle solidaarsust käsitlev osa.⁴

Käsitletava määrusega kehtestatakse kohustuslik solidaarsusmehhanism, et toetada rändesurve all olevaid liikmesriike. Selleks nähakse ette rahvusvahelist kaitset taotlevate isikute ümberpaigutamise kord. Rahvuskogu vaidlustas selle korra, pidades seda kahjulikuks liikmesriikide suveräänsusele, rahvuslikule identiteedile ja terviklikkusele, kuna liikmesriigid on kohustatud lubama oma territooriumile kolmandate riikide kodanikke, kelle suhtes kohaldatakse selliseid ümberpaigutamise meetmeid. Rahvuskogu, keda toetab Ungari, väitis seetõttu, et kõnealune määrus rikub subsidiaarsuse põhimõtet. Ta põhjendas seda seisukohta viie väitega. Euroopa Parlament ja nõukogu, keda toetavad Kreeka, Hispaania ja komisjon, leidsid, et enamik nendest väidetest ei ole vastuvõetavad. Nad väitsid, et protokoll nr 2 artikli 8 alusel esitatud hagi põhjenduseks toodud väited võivad käsitleda ainult subsidiaarsuse põhimõtet, mis mõnede Rahvuskogu esitatud väidete puhul nii ei ole.

Tänases ettepanekus **tunnistas kohtujurist Čapeta käsitletava kohtuasja uudsust** ja hindas esiteks Euroopa Kohtu pädevust seda asja arutada. Kohtujurist märkis, et kuigi protokoll nr 2 artikli 8 alusel esitatud hagi ja ELTL artikli 263 alusel esitatud tüüpiline tühistamishagi on sama eesmärgiga – liidu õigusakti tühistamine –, võib esimest pidada tühistamishagi eriliigiks (*sui generis*), mille suhtes ei ole Üldkohtule pädevust sõnaselgelt antud. Seega leidis kohtujurist, et **pädevus otsustada hagi üle, mille on esitanud liikmesriigi parlament** protokoll nr 2 artikli 8 alusel, **on Euroopa Kohtul**.

Teiseks **tegi kohtujurist hagi vastuvõetavust käsitledes Euroopa Kohtule ettepaneku eristada subsidiaarsuse põhimõtet teistest põhimõtetest, mis on seotud pädevuse jaotusega Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahel**, nimelt pädevuse andmise ja proportsionaalsuse põhimõtetest. Kuigi kõik kolm on föderaalset põhimõtet, mille eesmärk on leida otsuste tegemise optimaalne tasand, on tema arvates liikmesriigi parlamendi poolt protokoll nr 2 artikli 8 alusel esitatud väited vastuvõetavad ainult niivõrd, kui võrd need puudutavad subsidiaarsuse põhimõtet; neid kahte ülejäänud põhimõtet puudutavad väited on vastuvõetamatud. Selle tulemusena leidis kohtujurist, et vastuvõetav on ainult see väide, mille kohaselt oleksid liikmesriigid suutnud rahvusvahelist kaitset taotlevate isikute massilisest sissevoolust tulenevaid probleeme lahendada tõhusamalt kui Euroopa Liit. Seevastu teised Rahvuskogu esitatud väited – näiteks need, mis

puudutavad asjaolu, et Euroopa Liidule ei antud pädevust määruse vastuvõtmiseks, kohustusliku solidaarsusmehhanismi väidetavaid kahjulikke finantstagajärgi ning ümberpaigutamiskorra kasulikkust – ei puuduta subsidiaarsuse põhimõtet ja on seetõttu vastuvõetamatud.

Kolmandaks rõhutas kohtujurist **vastuvõetavat väidet analüüsides**, et **ühtlustamine ei peaks olema õigusloome eesmärk**, vaid pigem võimalik vahend konkreetse eraldiseisva eesmärgi saavutamiseks. Seda silmas pidades peaks Euroopa Kohus **nõudma, et institutsioonid selgitaksid nõuetekohaselt oma hinnangut, miks on ELi tasandil tegevus vajalik**, kusjuures selgitus peaks minema pelgast ühtlustamissoovist kaugemale. Nimetatud selgitus ei tohiks olla tüüpsõnastuses, vaid peaks põhinema iga seadusandliku meetme eripäradel. Selline „kohandatud“ põhjendus sunnib institutsioone mõistlikult hindama, kas Euroopa Liit peab konkreetses olukorras tegutsema. Lisaks võimaldab see Euroopa Kohtul otsustada, kas ELi tegevus näib olevat mõistlikult vajalik.

Kohtujurist Čapeta järeldas, et kõnealuses asjas tunduvad ELi tasandil tegutsemiseks esitatud põhjendused mõistlikud ning et Rahvuskogu ei ole esitanud ühtegi argumenti, mis sellise järelduse ümber lükkaks. Seetõttu **tegi kohtujurist Euroopa Kohtule ettepaneku lükata Rahvuskogu ainus subsidiaarsuse põhimõttega seotud väide põhjendamatuks tagasi** ning jätta hagi osaliselt vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata ja osaliselt põhjendamatu tõttu rahuldamata.

MÄRKUS: Kohtujuristi ettepanek ei ole Euroopa Kohtule siduv. Kohtujuristi ülesanne on täiesti sõltumatult teha Euroopa Kohtule ettepanekuid talle määratud asjade õigusliku lahenduse kohta. Euroopa Kohtu kohtunikud asuvad selles kohtuasjas nõu pidama. Kohtuotsus tehakse hiljem.

MÄRKUS: Tühistamishagiga taotletakse Euroopa Liidu õigusega vastuolus olevate Euroopa Liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjassepuutuv institutsioon peab täitma õiguslõnga, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Ettepaneku [terviktekst](#) on CURIA veebisaidil alates selle ettekandmise päevast.

Täiendavat teavet annab Stefaan Van der Jeught, ☎ (+352) 4303 2170.

Kohtujuristi ettepaneku ettelugemisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

¹ [Protokoll \(nr 2\)](#) subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta.

² Prantsuse Vabariigi Rahvuskogu on Prantsuse parlamendi alamkoda, kuhu kuulub 577 saadikut, samas kui ülemkoda on senat, kuhu kuulub 328 senaatorit.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta [määrus \(EL\) 2024/1351](#), mis käsitleb varjupaiga- ja rändealdust. Nimetatud määrus on osa uuest ELi rände- ja varjupaigaleppest, mis on ELi meetmete pakett ELi varjupaiga- ja rändealduse õigusraamistiku reformimiseks.

⁴ Määruse IV osa.